

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XIV. Parochianos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

2. *Discrimen aliquod inter tributa & decimas.*

3. *Quando decima novalium ad Episcopum spectent?*

1. **N**otandum primum. Decimæ novalium (id est, prædiorum de novo cultorum, quæ antea supra hominum memoriam non colebantur, ita, ut nullum, aut modicum fructum afferrent *c. quid 21. de verborum significatione*) ad parochiam spectant, intra cuius fines prædia sita sunt. Ratio est, quia ipsæ terra hoc onus ab antiquo sustinent, ut decimis obligatæ sint parochiæ illi, intra cuius fines existunt. Est itaque hoc onus reale, non personale *c. si quis Laicus 42. causa 16. q. 1.* Quod ipsum etiam in censibus seu tribus observatur *L. forma 4. §. 2. ff. de censibus.* Ita, ut is, qui agrum in una civitate habet, in alia civitate profiteri debeat, in qua ager est, & *L. 7. ff. de publicanis* Imperatores rescripserint, in vectigalibus (id est, tributis) scilicet ipsa prædia, non personas conveniri. Est tamen discrimen inter tributa, & decimas, quod tributa fundos secundum se afficiant, ideoque novus possessor fundi, etiam præteritorum tributorum, quæ soluta non sunt, ipsi fundo inhaerentem obligationem præstare debeat *cit. L. 7.* Sed decimarum obligatio fundis non inhaeret per se, sed respectivè, sive in ordine ad fructus, quibus per se, & immediatè onus decimarum inest, ad quemcumque ex possessorem veniant, ita, ut utilis vindicatio Ecclesiæ parochiali competat. Prout explicavi *lib. 4. tra. 6. c. 2. n. 5.*

2. **N**otandum secundum. Si novalia fiant intra Diocæsin, quæ non sint intra certam parochiam, decimæ eorum ad Episcopum spectant; nam ipse est ordinarius pastor, ac veluti parochus intra totam Diocæsin. Quare & Diocæsis interdum appellatur parochia Episcopi *c. penult. de donationibus.* & Diocæsanus quilibet Episcopi Parochianus, ut videre est *in c. sequente.*

3. **N**otandum tertium. Episcopus decimas novalium Ecclesiæ sicuti intra suam Diocæ-

sin sitæ applicare potest, etiam sine iurisdictione lemnitatis. Ita sumitur ex *hoc c. de communem doctrinam ait Abbas hinc, nam hæc non est propriè dicta alienatio, cum jus decimarum in novalibus de novo ortum, & nondum mensuræ Episcopali immutatum sit. Et hæc est doctrina, quam prædidi *lib. 3. tra. 4. c. 10. n. 6.* quod prædictum sine Capituli consensu, aliisque iurisdictionibus, obesse, & præjudicare Ecclesiæ suæ possit in bonis, & iuris acquisitionibus, tamen in acquisitis non potest, quod aliud est alienare, aliud non acquirere, & tamen Ecclesiæ per restitutionem in integrum, si notabiliter laesa sit.*

CAPITULUM XIV.

Parochianos.

PARAPHRASIS.

Episcopus Parochianos suos ad decimas vendas per Ecclesiasticam censuram compellere debet, cum enim non ab homine, sed à Deo institutæ sint, tanquam debitum exigi debent.

SUMMARIUM.

Decima ministris Ecclesiæ præstanda sunt divini juris saltem secundum rationem antiquæ Legis, & naturaliter spectata, ut sunt ratione sustentatio ministrorum Ecclesiæ.

Notandum primum. Decimæ novalium Ecclesiæ præstandæ à Deo militiam nem habent, & divini juris sunt, ut etiam habetur *in c. Tua 25. hoc. tit.* Et per duobus modis rectè intelligitur: primum, quod decimæ secundum imitationem antiquæ Legis, ab Ecclesiâ receptæ, constitutæ fuerint: quâ ratione jejunium quinquagesimale, uti *S. August.* loquitur *in pluribus* 110. præcipitur nobis ex Lege, ex Prophetis & ipso Evangelio. Secundò, quod decimæ, materialiter spectatæ, secundum substantiam, ut videlicet Ecclesiæ ministris &

deles, quibus spiritualia ministrantur, justam vitam sustentationem tribuant, juris naturalis, ac divini sint, ipsiusque domini præceptum continent *Matth. 10. v. 10.* dignus est enim operarius cibo suo, quamvis formaliter, & secundum determinationem, ut videlicet sit pars decima proventuum, juris politici, atque Ecclesiastici sit, uti docet *S. Thomas 2. 2. q. 187. a. 1.* & alij Theologi contra Canonistas, & docui *in tit. tra. 6. c. 2.*

Secundò. Decimæ Ecclesijs parochialibus debite sunt à fidelibus, quia ex eorum parte obligatio orta est, & ex parte ministrorum Ecclesiæ actio nata; nam debitor, & creditor correlativa sunt *L. 10. ff. de verborum significatione*, ubi dicitur, creditores omnes esse eos, quibus debetur ex quacunque actione.

CAPITULUM XV.

Ad hæc.

PARAPHRASIS.

Abbas quidam Laico, & hæredibus ejus decimas donavit. Hanc donationem Alexander III. decrevit esse irritam, quia Sanctuarium DEI jure hæreditario possideri non potest, idèoque Laicum illum, nisi decimas Ecclesiæ liberè resignarit, excommunicatione esse alstringendum.

SUMMARIUM.

Jus decimarum in Laicum à Prælati Ecclesiæ Papæ inferioribus transferri non potest.

NOTandum. Jus decimarum à Prælati Ecclesiæ in Laicum transferri non potest. Hæc assertio est manifesta, si loquamur de jure decimarum, quatenus spirituale est, sive in spiritualis officij titulo fundatur: sin autem sermo sit de jure decimarum, seu proventuum præcisè, & quatenus abstractum est à spirituali titulo, ita temporale quid est, videlicet jus accipien-

di decimam fructuum, cujus juris capax est Laicus: qua ipsa ratione olim ante annos amplius 450. Prælati jus decimarum Laicis in feudum dabant; postea verò, cum jus decimarum à spirituali titulo abstractio Prælati esset interdicta, & Pontifici reservata, ex eo tempore Canonica regula est apud *Gl. receptam in c. quamvis 17. hoc tit.* quòd omnis à Prælati juris decimarum alienatio facta in Laicum per donationem, venditionem, permutationem, feudum, emphyteusim, precarium, ipso jure irrita sit, neque Laicus in conscientia securus sit, donec decimas Ecclesiæ restituat, juxta *c. causam 7.* ubi id docui *de præscriptionibus*; interim nihil obstat, quòd minus parochus v. g. ipsam commoditatem fructuum decimarum vendat, vel ad tempus aliquod locet Laico, uti docui *in c. 2. de locato & in disp. de alienatione. thes. 8. & in Morali Theologia lib. 4. tra. 6. c. 6. assert. 5.*

Simile quiddam est, quòd jus monetæ cudendæ, cum inter regalia numeretur, alteri vendi, aliòque modo concedi non possit, ita, ut juris translatio, seu alienatio censetur, quia regalia alienari non possunt; at verò ipsa commoditas, seu lucrum ex moneta cudenda, ad tempus aliquod locari, aut vendi potest, & interdum solet Judæis, ita, ut ipsi nomine, auctoritate, & signo Imperij, Ducis, aut Comitum, cui hæc regale competit, monetæ cudant.

CAPITULUM XVI.

De Terris.

PARAPHRASIS.

Judæi compellendi sunt ad decimas solvendas, ex terris, quas colunt, vel possessiones relinquendas, ne aliquin Ecclesiæ suo jure fraudentur.

SUMMARIUM.

1. *Judæi bona immobilia possunt habere.*
2. *Co-*